

OPTUŽUJEM

J'ACCUSE

Odlučili smo se da se obratimo javnosti da im prezentiramo najnovija dešavanja i praksu Evropskog suda za ljudska prava u Strazburu, a vezano za sporove koji se tamo vode, te da stručnoj javnosti i građanima ukažemo na načine kako se u zadnje vreme, kroz strahovito lošu praksu tog suda očito uskraćuju imovinska prava i pravo na imovinu srpskih preduzeća u praksi sudova Hrvatske i poslovnika i Evropske konvencije o građanskim pravima i slobodama.

Pri tome imamo dozvolu određenih klijenata da Vas upoznamo sa problemima prakse sudova Hrvatske i pravničke struke u Hrvatskoj, uključujući redovne sudove i Ustavni sud, a pogotovo njihovu praksu koja se na žalost indicira sada i polako preliva i kroz praksu Evropskog suda za ljudska prava.

Ukazujemo da postoji velika opasnost da srpska preduzeća i firme ne uspeju u tim postupcima, iz razloga koji ćemo navesti u daljem izlaganju.

U našoj javnosti postoje velika očekivanja od činjenice da ćemo kroz razne vrste postupaka dobiti odgovarajuće obeštećenje ili povrat imovine naših društava u Hrvatskoj. Na žalost, moram da objasnim da su ta očekivanja u ovom momentu vrlo nerealna.

Drugim rečima, hrvatski sudovi u ovom momentu neće usvojiti zahteve srpskih preduzeća, bivših vlasnika odgovarajućih nekretnina, niti im dopustiti bilo kakvo obeštećenje dok postoje ovakvi stavovi Hrvatskog Ustavnog suda i Hrvatskog Vrhovnog suda. Posebno je interesantno ukazati na ponašanja hrvatskih stručnjaka i njihovih tumačenja prava korišćenja kao fenomena iz vremena ex Jugoslavije, na primer prof Zvonimir Šeparović, prof Jadranko Jug i drugi eminentni pravници. Stoji se na stanovištu da su preduzeća imala pravo korišćenja, da objasnimo javnosti da je u okviru društvenog vlasništva postojao termin pravo korišćenja i pravo rasplaganja koji je de facto i de jure bio sinonim za pravo vlasništva. Dakle, ono preduzeće koje je teretnim poslom, a društveno je, valja naglasiti da su privatna preduzeća dozvoljena tek 1988. god., sticalo je kupovinom nepokretnosti pravo korišćenja kako na zgradi tako i na zemljištu.

Hrvatska država je putem svoje Vlade uredbom konfiskovala odnosno nacionalizovala svu imovinu srpskih preduzeća – privrednih društava 1991. god. i direktno ih prisvojila Uredbom. Ta uredba je kasnije stavljena van snage odnosno utvrđena je kao nezakonita, svaki normalan građanin bi to shvatio kao poziv za automatsko vraćanje u restitucije in integrom, odnosno da se ta imovina ima vratiti u pređašnje stanje. Na žalost, to se nije desilo. U tih nekoliko godina ta imovina je raskršena odnosno hrvatski Fond za privatizaciju je tu imovinu delio šakom i kapom otuđivao tako se moglo desiti da se Vila APVojvodine u Novom Vinodovskom koja je kupljeno kao teretni pravni posao dodeli čuvenom tajkunu Limonovu. To je čak i bio obrazac. Imamo dokaza da je imovina poklanjana fizičkim licima, a zatim otuđivana od strane njih trećim licima tako da hrvatski sud drži do toga po osnovu načela poverenja u zemljišne knjige to lice ne može da trpi nezakonite posledice prethodnih pravnih lica, jer je ono savesno.

Stoga,

često se u štampi čuju novinarska nagađanja da će kroz razne intervjuje sa nosiocima nekih funkcija uspjeti da se povрати ta imovina. Ja kao advokat sa iskustvom otvoreno kažem neće, sve dok postoji ovakva praksa, a nemamo lobiranja pred sudom u Strazburu niti pritisak naše delegacije, niti pritisak na naše sudije odnosno delagete na organe suda u Strazburu.

Sa kojim argumentima ovo govorim?

Pre svega ističem da su stavovi, a po osnovu tumačenja prof Šeparovića i prof Juga nedvojbeni. A to je srpsko preduzeće nikada nije bilo vlasništvo. 1997. god. hrvatsko zakonodvodstvo je uvelo tzv. direktno pretvaranje društvenog vlasništva po posebnim propisima tako što je izbrisalo pravo korišćenja čak nije bila ni konverzija nego je kao da se radi o novom originalnom sticanju (pravnici znaju razliku između deritativnog i originalnog) to pravo tek stečeno. Dakle, hrvatski sudovi zauzimaju stanovište da temeljem prava korišćenja koje je postojalo ranije ne može da se izvrši konverzija odnosno restitucija. Mi moramo tek da stanemo u red da apliciramo naše pravo vlasništva. Neverovatno je, ali je istinito da se ovim problemom u našoj stručnoj javnosti niko ne bavi.

S obzirom na nedostatak sredstava, delimično siromaštvo i pokušaj da preduzeća unovče taj nekakav kapital u više navrata je i pre stečaja i u toku stečaja ili na drugi način pokušano da se proda ovo pravo koje više ne postoji u zemljišnim knjigama Hrvatske. Hrvatski sudovi apriori smatraju ništavnim sva raspolaganja učinjena od 1991. godine pa nadalje tako da nemamo iluzija da će bilo koji ugovor koji je sklopljen u međuvremenu o prodaji tog nekakvog prava biti priznato.

Sa druge strane smatra se u hrvatskoj pravosudnoj javnosti da sporazum o sukcesiji Aneks G koji doslovce kaže ne može biti primenjen direktno nego da je potrebno da se donese bilateralni sporazum sa Hrvatskom državom koji ni do sada nije sklopljen ni sa jednom državom osim sa Makedonijom. Drugim rečima, Hrvatsko pravosuđe ne priiiznaje nikakav ugovor koji je sklopljen u međuvremenu o prenosu, ne prihvata sporazum o sukcesiji kao suplemativni pravni akt i odbija sve zahteve naših društava, preduzeća, za povraćaj imovine u Hrvatskoj. U ovom momentu teče teška, mukotrpnja iskrpljujuća borba pred Hrvatskim sudovima, koja apsolutno 100% završava neuspelom. Laički kažem trčimo trku pred Strazburuom držeći da ćemo izgubljene bitke, zbog ovakvih nakaradnih pravnih stavova izmeniti pred postupkom pred Evropskim sudom za ljudska prava u Strazburu.

Ali ovaj tek nas tu čeka veliko iznenadjenje. Ukazao bih na ustrojstvo i rad Evropskog suda za ljudska prava u zadnje vreme. Zbog velikog broja i priliva predmeta iz bivših EX JU Republika početna svrha suda se potpuno izgubila. O tome naša pravnička javnost nema pojma ili ima da ne budem suviše rigidan, ali se javnost o tome nije upoznala. Naime, stvaraju se pravila u hodu.

U suštini sama Evropska konvencija o građanskim pravima i slobodama nije toliko obimna i vrlo se lako može proučiti. Jasno je da po principu anglosaksonskog prava ona više naslonjena na stavove i klasične norme – regure te da predstavlja više pravila ponašanja nego naših zakona u klasičnom smislu te reči.

Međutim, šta se dešava s obzirom na veliki broj priliv predmeta koji su u stvari istovrsni i jednoobrazni stvoren je sistem tzv. pilot presuda koje ja pozdravljam. Pilot presudom se u stvari odbija zahtev s pozivom na već postojeću praksu suda u istom pravnom i činjeničnom slučaju. To je dobro zato što se na taj način izbegava uopšte suđenje, a podnosilac aplikacije i država pozivaju na primenu odgovarajuće pilot presude kao poštujuće norme i u ovom slučaju.

Međutim, najveću boljku suda predstavlja sekretarijat tog suda. Tu rade administrativci iz svih zemalja potpisnika evropske konvencije uključujući i naše, ali je interesantna podela posla i podela

predmeta u sekretarijatu. Predmet protiv pojedine države koji dodje u sekretarijat kada se podnese aplikacija dolazi upravo onim licima koja predstavljaju nećete verovati tu državu. Kakva besmisao! Doznali smo u međuvremenu u sudu u Strazburu zbog velikog broja priliva predmeta iz Hrvatske formirano posebno odeljenje u kojem radi 30 ad. iz Hrvatske, i šta se dešava, voditelj suda gospođa Elica Grdinić do skora pomagala šefica Štaznik, a sada predstavnik hrvatske države u postupcima zatim pravnici Zvonimir Mataga, Tomislav Bjelobrk i ostala lica. Uveden je tzv. predpostupak gde se prethodno ispituje valjanost aplikacije sa formalne tačke gledišta. Dakle, uveden je filter filtera . Spis još ne dolazi do sudije koji je ad hok ili stalni sudija, znači sudija izvestilac, nego se nalazi u sekretarijatu i u tom sekretariju lica iz Hrvatske koja rade u sekretarijatu utvrđuju formalnu valjanost aplikacije koja se podnosi.

Moram javnost da upoznam da je neverovatno, ali istinito da su uvedena posebna pravila o sadržaju i načinu pisanja aplikacije, što je u početku rada suda imalo smisla (radi ujednačavanja sud.prakse) ali sada predstavlja takav besmisao jer se u stvari uvodi forma umesto sadržine, skraćen je postupak s obzirom na veliki priliv predmeta, uvedeno je kako kažem filtriranje nad filtriranjem. Drugim rečima preventivno se pregleda aplikacija i utvrđuje „da li je valjana“. Dakle, ne ide svaka aplikacija pred sudiju. Dato je meritorno pravo hrvatskom izvestioicu da tu aplikaciju odbaci bez ikakve argumentacije o tome zašto to radi. Uvedeno je pravilo da broj stranica aplikacije ne sme da bude više od 20. Zamislite neki slučaj gde imate masu dokumentacije i Vi sada želite da podnesete zahtev za zaštitu Vaših građanskih prava sudu, a imate 100 stranica dokumentacije, unapred znajte da će ta aplikacija biti odbačena bez upuštanja u meritum, i ne samo odbačena već i uništena, jer ta lica imaju prava da unište vašu dokumentaciju koja može biti originalna. Mi kontaktiramo veći broj poznatih adv.kancelarija iz Strazbura i svi su zapanjeni ovim činjenicama, gospodo ovo su konkretne stvari koje se dešavaju u praksi, gde Vam službenik suda iz te države odbacuje s pozivom na čl. 37 konvencije i poslovnik Evropskog suda koji je donešen naknadno koji prilažemo da može samostalno bez saglasnosti i odluke sudije da nam odbaci aplikaciju, dakle ne odbije nego odbaci. Desilo se u jednoj slučaju da se odbačaj srpske aplikacije dogodio jedan dan pre završetka roka od 6 meseci od dana sticanja uslova apliciranja. Ugledni hrvatski advokati sa iskustvom na evropskom sudu su u jesen 2014. god. zajednički utvrdili da je sud u Strazburu tek mesto za uništavanje dokumenata. Postoji dokumentacija da je 97-98% tužbi koji dođu na sud već u startu odbačeno, odnosno proglašeno nedopušteno, osim šture obavesti ne dobijaju ni obrazloženje odluke o odbačaju što je protivno konvenciji. Dakle, sam sud u Strazburu je usvojio svoj poslovnik koji je suprotan Konvenciji o građanskim pravima!!! Kada jedna tužba bude odbačena ona sa celim spisom bude uništena već za 6 meseci. Sud u Strazburu je nadležan za više od 40 zemalja potpisnica, a iz svake zemlje stigne više od 1.000 predmeta, dakle primi se 40.000 predmeta godišnje tako da je nemoguće da se svi reše na vreme. Te se stoga 95% odbijaju ili proglašavaju nedopuštenim. Prisećam se vremena kada se jedva čekalo da 97. god. potpišemo konvenciju kako bi sud u Strazburu postao nadležan i za nas. Jedva sam čekao da prijavim sve nepravde pred domaćim sudovima, posebno pojedinac protiv države, i da budemo zaštićeni, a nakon iskustva u dva slučaja u Strazburu vidim da je to birokratizovan sud koji je sam sebi postao svrha. Sumnjam da predsednik suda Spilman uopšte može da zna šta se dešava, pravda na Evropskom sudu ostaje parola o kojoj smo nekada sanjali, a sada vidimo da je pusti san. Na odeljenju za Hrvatsku radi Elizabeta Štajner nemam dokaza da ona radi nekorektne stvari, ali ne može da ne zna da čak 98% predmeta iz Hrvatske biva odbačeno u startu. Tvrdim Vam da se odluke u Evropskom sudu više ne pišu. Sud u Strazburu je postao tek smokvin list i prazna fikcija. Čuvena kancelarija iz Strazbura i Pariza je u jednom našem slučaju koji je pre toga 9 godina rešavan u Hrvatskoj dobila obavest od gospodina Zvonimira Matage da se aplikacija odbacuje. Radi se o drastičnom slučaju imovine srpske firme koja je odavno bila upisana u zemljišne knjige, u pitanju je jedna banka, i ta imovina je i danas upisana na hrvatsku državu, taj spor je prošao sve instance u Hrvatskoj, stigao je u Strazbur aplikaciju su radili ugledni pravnici iz samog Strazbura, u toj kancelariji radi i bivša sudija, i zamislite da se pozivom na odredbe same konvencije kao i odredbu člana ::: Poslovnika aplikacija odbacuje, nemate pravnog leka, nemate nikakve dalje mogućnosti, nemate pravo žalbe, nemate preispitivanje odluke, nemate ništa. U ovom momentu se vode individualni postupci srpskih državljanja i tu postupci znatno koštaju vremena, nerava i sredstava.

Naša kancelariji ima preko 25 slučajeva gde imamo tzv. trkače advokate koji za naš račun vode sporove samo da bi istrčali trku pred Strazbur.

Čekamo u stvari odbijanje i mogućnost dolaska u Strazbur, jer je potpuno sigurno da je stav hrvatskim sudovima takav da ćemo usled navedenih razloga biti odbijeni.

Kao grom iz vedra neba nam je stigla obavest upućena kancelarije Inker da se ta aplikacija odbacuje. Proučavanjem poslovnika i konvencije možemo da pretpostavimo ne da znamo nego da pretpostavimo da je to uradjeno zbog povreda pravila stranica. Da li je to moguće!!! Da li je to filtriranje filtriranja dovelo do ukidanja bilo kakve nade za primenu pravila 9 prava na imovinu naših preduzeća u Hrvatskoj. Gospođo ja i optužujem, a i apelujem, optužujem za nekomententno, neznanje, nekvalitetan rad, optužujem za činjenicu da je forma važnija od sadržine, a apelujem na sve pravne stručnjake u svim zemljama EX Jugoslavije na judikaturu, jurisprudenciju, da konačno zaživi aneks G Sporazuma o sukcesiji, da postanemo normalni ljudi, da cenimo svoju imovinu, a istovremeno i tuđu, da izvršimo povraćaj onoga što je uzeto suprotno Evropskoj povelji očekujući da će i hrvatska država to isto učiniti. Apelujem na javnost u Hrvatskoj i Srbiji da se konačno izdignemo iz pepela i da primenimo abecedne pravne norme da pokušamo da budemo jači od sujete i da primenimo pravo. Mi smo pravnici mi smo nastavljači odredbi Rimskog prava moramo činiti takav korak da budemo dosledni u tome i da shvatimo da je oteto prokleta.

Neverovatno je, ali istinito da komisija za sukcesiju koja je formirana o ovome nije dala nikakvo svoje mišljenje ni tumačenje, da se ni kod nas u Srbiji ne vode postupci za povraćaj imovine iz bivših EX JU Republika, a sa druge strane mišljenja sam da to uveliko odgovara i hrvatskim poslanicima zbog činjenice da je veliki deo te imovine otudjen kroz razne norveške i druge fondove i da istina treba da izadje na videlo. Mnogo je mešetara, mnogo ljudi koji su zainteresovani i pokušavaju na jadu i na bedi da zarade. Svakom laiku je bilo jasno da će Srbija izgubiti spor u Strazburu vezano za štednju JIK I Jugo bank, Jubmes banke. trebalo je još tada formirati mišljenje u javnosti da mora postojati mehanizam za obeštećenje ljudi koji su imali štednju u tim bankama. Ista je stvar i sa imovinom preduzeća. Donošenje invalidnih zakona o tome da se imovina tih preduzeća iz EX JU smatra imovinom društava koja se tek formiraju pa postaje društvena imovina odnosno imovina R. Srbije je od početka bila osudjena na neuspeh i svaki iole pametan pravnik bi to znao. Dešava se čak da zadržavamo imovinu i firmi iz R. Srpske. Treba da znate da je BiH vratila illi pokušava da vrati imovinu društava iz Srbije bez razlike. Ima istina odgovarajućih izuzetaka pogotovo u hrvatskom delu federacije. Ovaj dopis pišem stručnoj javnosti u želji upoznavanja sa problemom, jer sam ubedjen da o ovome malo ko vodi računa, želim da se preispita ta praksa i da se ovakvi slučajevi ne dešavaju. Bojim se da zbog ovakvog rigidnog stava Sekretarijata suda u Strazburu nećemo doći u poziciju da dobijemo imovinu koja nam pripada po načelu "realium real facta".

Advokat Zoran Ristić